

โอกาสและความท้าทายของอาเซียน ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง ของห่วงโซ่อุปทานในยุคหลังวิกฤติ Covid-19

CURRENT ISSUE

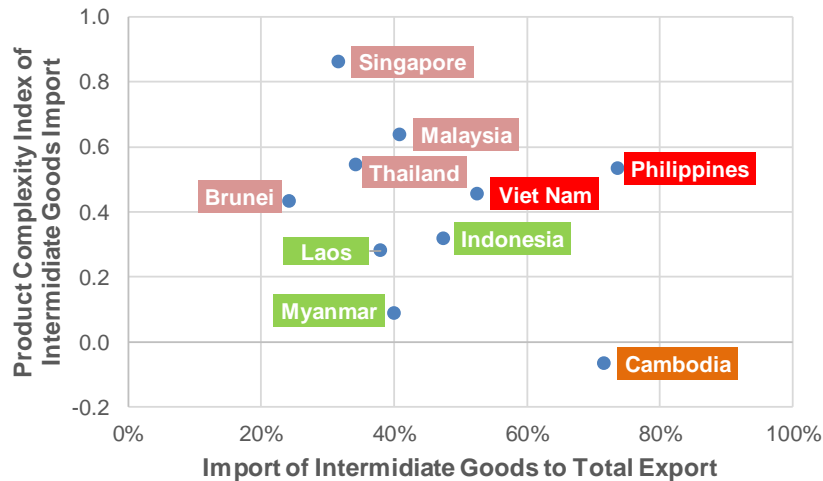
ปีที่ 26 ฉบับที่ 3108

วันที่ 7 พฤษภาคม 2563

▶ ประเด็นสำคัญ

- สถานการณ์การระบาดของ Covid-19 อาจมีนัยต่อทิศทางพัฒนาการของการเปลี่ยนแปลงของห่วงโซ่อุปทานในระยะข้างหน้า โดยการระบาดดังกล่าวตอกย้ำถึงความเปราะบางของห่วงโซ่อุปทานที่มีการพึ่งพาแหล่งผลิตสินค้าชั้นกลางที่กระจุกตัว ในขณะเดียวกัน การระบาดดังกล่าวเกิดในช่วงเวลาที่สำคัญที่ภาคธุรกิจกำลังการทบทวนมุมมองในการตัดสินใจย้ายฐานการผลิต ท่ามกลางแรงกดดันจากสงครามการค้าที่ยังคงรอวันประทุ
- ในภาพรวม ประเทศในอาเซียนส่วนใหญ่อาจเผชิญกับความเปราะบางของห่วงโซ่อุปทาน อันเป็นผลจากการพึ่งพาการนำเข้าสินค้าชั้นกลาง จากแหล่งที่ได้เปรียบในต้นทุนการผลิต อาทิ จีน ตลอดจนการพึ่งพาเทคโนโลยีจากประเทศต้นน้ำที่เป็นเจ้าของเทคโนโลยีขั้นสูง อาทิ เกาหลีใต้และญี่ปุ่น อันบ่งชี้ถึงปัจจัยเสี่ยงที่ต่อการชะงักงันของห่วงโซ่อุปทานการผลิต
- มองไปข้างหน้า สถานการณ์การระบาดของ Covid-19 ที่กระทบรุนแรงต่อประเทศขนาดใหญ่ที่เป็นตลาดปลายทางของสินค้าอุตสาหกรรม อันตอกย้ำถึงความเปราะบางของห่วงโซ่อุปทานที่มีการพึ่งพาแหล่งผลิตสินค้าชั้นกลางที่กระจุกตัว กอปรกับแรงกดดันจากการเก็บภาษีการค้าของสหรัฐฯ อาจเป็นปัจจัยเร่งให้เกิดการพิจารณาการปรับเปลี่ยนฐานการผลิตสินค้าสำคัญออกจากจีน อย่างไรก็ตาม การพิจารณาย้ายฐานกลับ (Reshoring) ความได้เปรียบในการผลิตของจีนในสินค้าบางประเภท อาจเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้การย้ายฐานการผลิตออกจากจีนมายังอาเซียนเกิดขึ้นในขอบเขตที่จำกัด

สถานการณ์การระบาดของ Covid-19 ส่งผลให้ประเทศที่พึ่งพาการนำเข้าสินค้าชั้นกลางจากจีนได้รับผลกระทบจากการที่จีนหยุดผลิตหรือไม่สามารถขนส่งสินค้าได้ ขณะที่ญี่ปุ่นซึ่งเป็นอีกประเทศที่มีความสำคัญต่อห่วงโซ่อุปทานของโลกกำลังเผชิญกับการระบาดระลอก 2 ที่สร้างความเสี่ยงต่อความชะงักงันของการผลิตสินค้าชั้นกลางที่สำคัญ โดยการระบาดดังกล่าวตอกย้ำถึงความเปราะบางของห่วงโซ่อุปทานที่พึ่งพาแหล่งผลิตสินค้าชั้นกลางที่กระจุกตัวของประเทศผู้ผลิต ในขณะเดียวกัน การระบาดดังกล่าวเกิดในช่วงเวลาที่สำคัญที่ภาคธุรกิจกำลังการทบทวนมุมมองในการตัดสินใจย้ายฐานการผลิต ท่ามกลางแรงกดดันจากสงครามการค้าที่ยังคงรอวันประทุซึ่งอาจนำมาสู่กระแสการปรับเปลี่ยนห่วงโซ่อุปทานที่สำคัญคือการลดการพึ่งพาการนำเข้าสินค้าจากจีนของหลาย ๆ ประเทศ ทั้งนี้ ศูนย์วิจัยกสิกรไทยได้รวบรวมประเด็นการพึ่งพาสินค้าชั้นกลางของประเทศในอาเซียน ตลอดจน นัยจากทิศทางการปรับตัวของห่วงโซ่อุปทานในระยะข้างหน้าที่น่าสนใจดังนี้

Source : UNCOMTRADE, Center for International Development at Harvard University

ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์ความเปราะบางของการพึ่งพาการนำเข้าสินค้าชั้นกลางจากต่างประเทศ นอกจากปัจจัยของระดับความเข้มข้นของการพึ่งพาการนำเข้าสินค้าชั้นกลางแล้ว ระดับความซับซ้อนของผลิตภัณฑ์สินค้าชั้นกลาง (Product Complexity Index : PCI¹) ที่พึ่งพาก็เป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเปราะบางด้วยเช่นกัน เนื่องจากการพึ่งพาสินค้าชั้นกลางที่มีระดับความซับซ้อนสูง อาจหมายถึงการปรับเปลี่ยนการพึ่งพาผู้ผลิตสินค้าชั้นกลางที่ทำได้ยากเช่นกัน โดยประเทศในอาเซียนอาจสามารถแบ่งกลุ่มตามความซับซ้อนของผลิตภัณฑ์สินค้าชั้นกลางและระดับความเข้มข้นของการนำเข้าสินค้าชั้นกลางดังนี้

- **กลุ่มที่การพึ่งพาการนำเข้าสินค้าชั้นกลางที่มีความซับซ้อนต่ำ ทั้งนี้** การนำเข้าสินค้าชั้นกลางในหมวดนี้ส่วนใหญ่จะเป็นการนำเข้าวัตถุดิบที่เกี่ยวข้องกับสิ่งทอ เหล็ก เคมีภัณฑ์พื้นฐาน โดยการนำเข้าสินค้าชั้นกลางในหมวดดังกล่าวมักเป็นการนำเข้าจากประเทศผู้ผลิตโดยตรง ขณะที่แหล่งนำเข้าสินค้าชั้นกลางหลักจะมาจากจีนเป็นหลัก ยกเว้น เคมีภัณฑ์ ที่มีการกระจากการนำเข้าวัตถุดิบจากจีนและอาเซียน อย่างไรก็ตาม กลุ่มที่มีสัดส่วนการพึ่งพาการนำเข้าสินค้าชั้นกลางที่มีความซับซ้อนต่ำยังสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทย่อยได้แก่
 - **กลุ่มประเทศที่มีการพึ่งพาการนำเข้าสินค้าชั้นกลางที่มีความซับซ้อนต่ำและมีสัดส่วนการพึ่งพาการนำเข้าสินค้าชั้นกลางในระดับค่อนข้างต่ำ** ทั้งนี้ ลักษณะของประเทศในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจค่อนข้างปิด อาทิ สปป.ลาว เมียนมาและอินโดนีเซีย ซึ่งเน้นการนำเข้าวัตถุดิบชั้นกลางเพื่อผลิตสินค้าสำหรับการบริโภคในประเทศเป็นหลัก โดยการนำเข้าสินค้าชั้นกลางในหมวดนี้ส่วนใหญ่จะเป็นการนำเข้าวัตถุดิบที่เกี่ยวข้องกับสิ่งทอและเหล็ก ยกเว้นอินโดนีเซียที่มีการนำเข้าสินค้าเอนไปทางสินค้าอุตสาหกรรม อาทิ เคมีภัณฑ์
 - **กลุ่มประเทศที่มีการพึ่งพาการนำเข้าสินค้าชั้นกลางที่มีความซับซ้อนต่ำ แต่มีสัดส่วนการพึ่งพาการนำเข้าสินค้าชั้นกลางในระดับสูง** ได้แก่ ประเทศกัมพูชาเป็นประเทศที่มีความเสี่ยงจากการชะงักงันของห่วงโซ่อุปทานมากที่สุด เนื่องจากภาคการส่งออกของกัมพูชา

¹ ดัชนีความซับซ้อนของผลิตภัณฑ์ (PCI) เป็นดัชนีที่คิดค้นโดยศาสตราจารย์ Ricardo Hausmann และ César A. Hidalgo แห่งศูนย์เพื่อการพัฒนา ระหว่างประเทศ (CID) ของฮาร์วาร์ด เพื่อสะท้อนองค์ความรู้ และระดับการพัฒนาความสามารถที่เกี่ยวข้องในการสร้างผลิตภัณฑ์ที่ซับซ้อน โดยผลิตภัณฑ์ที่ค่าดัชนี PCI ที่สูง หมายถึงผลิตภัณฑ์ที่ต้องใช้ระดับความรู้และการพัฒนาที่สูงในการผลิตผลิตภัณฑ์ดังกล่าว

ขาดการกระจายตัวและพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบชั้นกลางของอุตสาหกรรมสิ่งทอจากจีนในสัดส่วนที่สูง

- **กลุ่มที่มีสัดส่วนการพึ่งพาการนำเข้าสินค้าชั้นกลางที่มีความซับซ้อนสูง** ทั้งนี้ การนำเข้าสินค้าชั้นกลางในหมวดเทคโนโลยีส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งมักจะใช้ชิ้นส่วนสินค้าชั้นกลางที่มีความซับซ้อนของผลิตภัณฑ์สูง ทั้งนี้ แหล่งที่มาของการนำเข้าที่สำคัญจะมาจาก เกาหลีใต้ จีน และ ญี่ปุ่น โดยมีข้อสังเกตว่าชิ้นส่วนสินค้าชั้นกลางที่มีความซับซ้อนสูงส่วนใหญ่จะมาจากเกาหลีใต้เป็นหลัก ขณะที่จีนจะผลิตสินค้าชั้นกลางที่มีความซับซ้อนน้อยกว่า ในส่วนสินค้าหมวดยานยนต์จะมีการพึ่งพาการนำเข้าสินค้าชั้นกลางจากญี่ปุ่นเป็นหลัก
 - **กลุ่มที่มีสัดส่วนการพึ่งพาการนำเข้าสินค้าชั้นกลางที่มีความซับซ้อนสูง แต่มีสัดส่วนการพึ่งพาการนำเข้าสินค้าชั้นกลางในระดับค่อนข้างต่ำ** โดยมาเลเซีย สิงคโปร์ และไทยอยู่ในกลุ่มนี้ ทั้งนี้ ลักษณะเชื่อมโยงของห่วงโซ่อุปทานจะถูกยึดออกไป เนื่องจากสินค้าชั้นกลางที่มีความซับซ้อนไม่สูงมากจะถูกผลิตผ่านอาเซียนและจีน ที่มีการพึ่งพาการนำเข้าสินค้าชั้นกลางจากเกาหลีใต้และญี่ปุ่นซึ่งเป็นเจ้าของเทคโนโลยีที่สำคัญในการผลิตสินค้าชั้นกลางสำหรับส่งออกในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง เพื่อลดต้นทุนการผลิต อย่างไรก็ดี สินค้าชั้นกลางที่มีระดับความซับซ้อนสูงส่วนใหญ่ยังคงพึ่งพาจากประเทศในเอเชียตะวันออกโดยเฉพาะเกาหลีใต้และญี่ปุ่น
 - **กลุ่มประเทศที่มีการพึ่งพาการส่งออกสินค้าชั้นกลางในระดับสูงและมีสัดส่วนการพึ่งพาการนำเข้าสินค้าชั้นกลางในระดับสูง** ได้แก่ ประเทศฟิลิปปินส์และเวียดนามเป็นประเทศที่มีความเสี่ยงจากการชะงักงันของห่วงโซ่อุปทานในระดับสูง เนื่องจากทั้ง 2 ประเทศพึ่งพาการนำเข้าสินค้าชั้นกลางที่มีความซับซ้อนของสูง โดยเฉพาะสินค้าชั้นกลางที่นำเข้าจากเกาหลีใต้เป็นสินค้าเทคโนโลยีที่ผู้ผลิตรายอื่นอาจทดแทนได้ยาก

ทั้งนี้ ในภาพรวม อาจสรุปได้ว่าประเทศในอาเซียนส่วนใหญ่อาจเผชิญกับความเปราะบางของห่วงโซ่อุปทาน อันเป็นผลจากการพึ่งพาการนำเข้าสินค้าชั้นกลาง จากแหล่งที่ได้เปรียบในต้นทุนการผลิต อาทิ จีน ตลอดจน การพึ่งพาเทคโนโลยีจากประเทศต้นน้ำที่เป็นเจ้าของเทคโนโลยีชั้นสูง อาทิ เกาหลีใต้และญี่ปุ่นอันบ่งชี้ถึงปัจจัยเสี่ยงต่อการชะงักงันของห่วงโซ่อุปทานการผลิต ทั้งนี้ แม้ว่าในสินค้าชั้นกลางที่มีระดับความซับซ้อนในการผลิตปานกลาง อาเซียนจะสามารถที่จะผลิตเองได้ แต่คงต้องยอมรับว่าด้วยการผลิตสินค้าชั้นกลางเหล่านั้นพึ่งพาการนำเข้าสินค้าชั้นกลางโดยตรงจากผู้ผลิตต้นน้ำที่เป็นเจ้าของเทคโนโลยีชั้นสูงด้วยเช่นกัน อันหมายความว่า การกระจายความเสี่ยงในห่วงโซ่อุปทานจากการพึ่งพาผู้ผลิตสินค้าชั้นกลางในภูมิภาคอาจทำได้ค่อนข้างจำกัด

มองไปข้างหน้า สถานการณ์การระบาดของ Covid-19 ที่กระทบรุนแรงต่อประเทศขนาดใหญ่ที่เป็นตลาดปลายทางของสินค้าอุตสาหกรรม อันตอกย้ำถึงความเปราะบางของห่วงโซ่อุปทานที่มีการพึ่งพาแหล่งผลิตสินค้าชั้นกลางที่กระจุกตัว กอปรกับแรงกดดันจากการเก็บภาษีการค้าของสหรัฐฯ อาจเป็นปัจจัยเร่งให้เกิดการพิจารณาการปรับเปลี่ยนฐานการผลิตสินค้าสำคัญออกจากจีน ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบอาเซียนและจีนจะพบว่าความได้เปรียบของอาเซียนอยู่ที่สิทธิพิเศษทางการค้าที่หลากหลาย ๆ ประเทศได้รับจากทั้งสหรัฐฯ และสหภาพยุโรป ตลอดจน ต้นทุนแรงงานที่ยังคงต่ำกว่าจีนในหลาย ๆ ประเทศ ซึ่ง

บริการทุกระดับประทับใจ

น่าจะช่วยลดทอนข้อเสียเปรียบด้านต้นทุนค่าขนส่งได้บางส่วน โดยศูนย์วิจัยกสิกรไทยได้รวมประเด็นที่น่าสนใจต่อการปรับเปลี่ยนห่วงโซ่ดังกล่าวต่อห่วงโซ่อุปทานจากจีนสู่อาเซียนดังนี้

- **สินค้าถูกปกป้อง (Safeguard) และมีการใช้แรงงานที่เข้มข้น อาจมีความคุ้มค่าในการย้ายฐานการผลิตออกจากจีน** โดย กัมพูชา เมียนมา และสปป.ลาวอาจได้รับประโยชน์ในการดึงดูดการลงทุนในกลุ่มสินค้าเหล่านี้จากต้นทุนแรงงานที่ถูกกว่าจีน ตลอดจนสิทธิพิเศษทางการค้าอันสามารถชดเชยต้นทุนค่าขนส่งที่อาจสูงขึ้นจากการย้ายฐานการผลิต ทั้งนี้ กัมพูชา เมียนมา และสปป.ลาวอาจมีข้อได้เปรียบจากการได้รับสิทธิพิเศษทางการค้าแก่ประเทศยากจนโดยเฉพาะสิทธิ Everything But Arms (EBA) ยกเว้นการเก็บภาษีนำเข้าโดยไม่มีข้อกำหนดโควตา โดยตัวอย่างของสินค้าในกลุ่มนี้ อาจได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่มีการย้ายการผลิตสินค้าขึ้นปลายออกจากจีน แต่ยังคงอาศัยจุดเด่นของแหล่งผลิตที่อยู่ไม่ไกลจากมาก (Nearshoring) เนื่องจากการผลิตสินค้านี้ดังกล่าวยังคงอาศัยวัตถุดิบต้นน้ำจากจีนที่ยังมีข้อได้เปรียบด้านการผลิต
- **สินค้าขึ้นปลายที่จีนมีศักยภาพในการทำกำไรและไม่ได้พึ่งพิงการใช้แรงงานในการผลิตสินค้า** การย้ายฐานการผลิตออกจากจีนอาจเกิดขึ้นในวงจำกัด เนื่องจากจีนยังคงมีความได้เปรียบในด้านต้นทุนการผลิตสินค้า ตลอดจนต้นทุนการขนส่ง โดยสินค้าในส่วนนี้ส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่เน้นการใช้ทุนเข้มข้น อาทิ อุตสาหกรรมเหล็กซึ่งจีนยังคงมีข้อได้เปรียบในการผลิตสินค้านี้ดังกล่าว
- **ในส่วนของสินค้าที่มีผลต่อความมั่นคงของห่วงโซ่การผลิตหรือสินค้าเทคโนโลยีขั้นสูงที่มีความเสี่ยงทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual property) การย้ายฐานการผลิตน่าจะเป็นการย้ายฐานกลับ (Reshoring) มายังประเทศปลายทางที่เป็นเจ้าของเทคโนโลยีเพื่อกระจายความเสี่ยง** โดยเฉพาะสินค้าที่สามารถใช้หุ่นยนต์และเครื่องจักรในการผลิต ตลอดจนสินค้าที่มีความอ่อนไหวต่อการเกิดการชะงักงันในห่วงโซ่การผลิตของสินค้าที่มีความสำคัญ ทั้งนี้ สินค้าที่มีโอกาสถูกดึงกลับมาผลิตในประเทศปลายทางที่เป็นเจ้าของเทคโนโลยีซึ่งได้แก่ สินค้าต้นน้ำในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง อาทิ เซมิคอนดักเตอร์ ตลอดจนสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการผลิต เช่น โลหะผสมและวัสดุคอมโพสิต
- **สินค้าที่ใช้ระดับเทคโนโลยีในการผลิตไม่สูงมาก อาเซียนอาจได้รับอานิสงส์จากการย้ายฐานการผลิตบางส่วน** คงต้องยอมรับว่าความสามารถในการผลิตสินค้าของประเทศในอาเซียนส่วนหนึ่งยังถูกจำกัดด้วยองค์ความรู้ในการผลิตสินค้าซับซ้อนที่ทำได้จำกัดและยังคงต้องพึ่งพาเทคโนโลยีการผลิต ตลอดจน สินค้าชั้นกลางจากต่างประเทศ ทำให้การผลิตสินค้าทดแทนเงินอาจทำได้เพียงบางส่วนของห่วงโซ่อุปทาน โดยเฉพาะการผลิตสินค้าขึ้นปลายเป็นหลัก ทั้งนี้ รูปแบบของการย้ายฐานการผลิตจากจีนอาจสามารถแยกออกเป็น 2 แบบย่อยได้แก่
 - **การย้ายฐานการผลิตออกจากจีนเพื่อที่จะทำการตลาดในอาเซียน** ทั้งนี้ การปรับเปลี่ยนดังกล่าวอาจมาจากบริษัทจีนที่แสวงหาแหล่งผลิตสินค้าที่มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าการผลิตในประเทศจีน ตลอดจน การแสวงหาตลาดสินค้าใหม่ทดแทนส่วนที่ได้รับผลกระทบจากสงครามการค้า ซึ่งตัวอย่างของสินค้ากลุ่มนี้ อาจได้แก่ ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ไม่พึ่งพาเทคโนโลยีการผลิตในระดับสูง ขึ้นส่วนรถยนต์ที่มีความซับซ้อนต่ำ ตลอดจนอาศัยแหล่งวัตถุดิบที่อยู่ในท้องถิ่น เพื่อลดต้นทุนการผลิต อาทิ ยางรถยนต์ นอกจากนี้ การย้ายฐานการผลิตอาจมาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายปกป้องอุตสาหกรรมของประเทศปลายทาง อาทิ อุตสาหกรรมเหล็ก ที่บริษัทผู้ผลิตเหล็กในจีนได้มีการกระจายฐานการผลิตมายังอินโดนีเซีย

เพื่อขยายฐานการผลิตและใช้ประโยชน์จากต้นทุนพลังงานและทรัพยากรแร่ธาตุในอินโดนีเซียที่มีต้นทุนต่ำกว่าจีน

- **การย้ายฐานการผลิตออกจากจีนเพื่อผลิตสินค้าส่งออกไปยังตลาดหลักนอกอาเซียน**
โดยเฉพาะในกรณีนี้ บริษัทที่ย้ายฐานการผลิตจะพิจารณาถึงสิทธิประโยชน์จากข้อตกลงทางการค้าของแหล่งผลิตในอาเซียนได้รับสิทธิพิเศษทางภาษี นอกเหนือจากปัจจัยต้นทุนการผลิต หรือเป็นการกระจายฐานการผลิตเพื่อลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาฐานการผลิตจากจีนเพียงแห่งเดียว ซึ่งระดับของเทคโนโลยีและความซับซ้อนของผลิตภัณฑ์ในกลุ่มดังกล่าวจะสูงกว่าสินค้าในกลุ่มแรกและอาจต้องพึ่งพาเทคโนโลยี หรือการนำเข้าสินค้าชิ้นกลางจากผู้ผลิตต้นน้ำ ทั้งนี้ การย้ายฐานการผลิตในกลุ่มดังกล่าวอาจเป็นการขยายฐานการผลิตเดิมของบริษัทข้ามชาติที่มีการลงทุนทั้งในอาเซียนและจีนเพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบจากการเก็บภาษีการค้า การแสวงหาความมั่นคงของห่วงโซ่อุปทาน ตลอดจน การหาแหล่งผลิตที่มีต้นทุนต่ำเพื่อสร้างความได้เปรียบจากสินค้าที่มีบริษัทจีนเป็นคู่แข่ง โดยตัวอย่างสินค้าดังกล่าวอาจได้แก่ การผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ชิ้นปลาย อาทิ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์พกพา ชิ้นส่วนรถยนต์ที่มีความซับซ้อนปานกลาง ตลอดจน การผลิตเครื่องมือการแพทย์ที่ไม่ได้ซับซ้อนมาก

เปรียบเทียบต้นทุนด้านโลจิสติกส์และจุดแข็งของต้นทุนการผลิตเพื่อการส่งออกระหว่างอาเซียนกับจีน

	Freight Rate Index to US	Freight Rate Index to EU	FTAs/Preferential schemes with the EU, US	Advantages in Production costs	Potential Industries
Brunei	4,846	4,866	N.A.	N.A.	N.A.
Cambodia	10,130	9,018	US GSP, EU EBA	Labour	Textiles
Indonesia	4,455	4,035	US GSP, EU GSP	Labour, Raw materials	Textiles, Chemical, Mining
Laos	7,315	6,531	EU EBA	Labour	Textiles
Malaysia	4,113	3,629	N.A.	Raw materials	Chemical, Electronics
Myanmar	4,619	4,391	US GSP, EU EBA	Labour, Raw materials	Textiles
Philippines	4,858	4,654	US GSP, EU GSP+	N.A.	Electronics
Singapore	3,720	3,740	USSFTA, EUSFTA	N.A.	Electronics
Thailand	5,946	6,228	US GSP	Raw materials	Chemical, Auto parts
Viet Nam	4,649	4,891	EUVFTA, EU GSP	Labour	Textiles, Electronics
China	2,930	2,128			

Source : Cargorouter, UNCOMTRADE (Retrieved on May 4, 2020)

โดยสรุปแล้ว แม้ว่าอาเซียนซึ่งเป็นแหล่งการผลิตสินค้าที่สำคัญแหล่งหนึ่งของโลกจะมีศักยภาพในการดึงดูดการย้ายฐานการผลิตออกจากจีน แต่การเปลี่ยนแปลงของห่วงโซ่อุปทานดังกล่าวยังมีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาย้ายฐานกลับ (Reshoring) เพื่อลดความเสี่ยงจากการชะงักงันของห่วงโซ่อุปทาน ปัจจัยด้านต้นทุนการผลิต ตลอดจนการเข้าถึงตลาดปลายทาง ที่ยังคงเป็นน้ำหนักที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการปรับเปลี่ยนห่วงโซ่การผลิตออกจากจีน ทั้งนี้ หากพิจารณาศักยภาพของการผลิตของประเทศในอาเซียนจะพบว่าอาเซียนอาจสามารถที่จะผลิตสินค้าชิ้นปลายทดแทนจีนได้หลากหลายประเภท ผ่านการพึ่งพาการนำเข้าสินค้าชิ้นกลางจากจีนหรือประเทศที่เป็นเจ้าของเทคโนโลยี ขณะที่การผลิตสินค้าชิ้นกลางที่พึ่งพาสินค้าต้นน้ำ

จากในภูมิภาคอาจทำได้เพียงบางหมวดสินค้า อันบ่งชี้ถึงภัยของการพึ่งพาสินค้าชั้นกลางที่อาจไม่ได้เปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญมากนัก

Disclaimer

รายงานวิจัยฉบับนี้จัดทำเพื่อเผยแพร่ทั่วไป โดยจัดทำขึ้นจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่น่าเชื่อถือ แต่บริษัทฯ มิอาจรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ หรือความสมบูรณ์เพื่อใช้ในการการค้าหรือประโยชน์อื่นใด บริษัทฯ อาจมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงข้อมูลได้ตลอดเวลาโดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า ทั้งนี้ผู้ใช้ข้อมูลต้องใช้ความระมัดระวังในการใช้ข้อมูลต่างๆ ด้วยวิจารณญาณของตนเองและรับผิดชอบในความเสี่ยงเองทั้งสิ้น บริษัทฯ จะไม่รับผิดชอบต่อผู้หรือบุคคลใดในความเสียหายใดจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว ข้อมูลในรายงานฉบับนี้จึงไม่ถือว่าเป็น การให้ความเห็น หรือคำแนะนำในการตัดสินใจทางธุรกิจ แต่อย่างใดทั้งสิ้น

บริการทุกระดับประทับใจ